

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/176/2018
Identifikačné číslo spisu:	4114234961
Dátum vydania rozhodnutia:	29.05.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Oľga Trnková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:4114234961.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne MED - ART, spol. s r. o., so sídlom v Nitre, Hornočermánska 4, zastúpenej Mgr. Petrom Mesárošom, advokátom v Nitre, Bottova 34, proti žalovanému F.. Š. M., bývajúcemu v J., K. XX/XX, zastúpenému Advokátskou kanceláriou JUDr. Címrák, s. r. o., so sídlom v Nitre, Štefánikova 7, o neúčinnosť právneho úkonu, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 14 C 190/2014, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 28. februára 2018, sp. zn. 25 Co 73/2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Nitre z 28. februára 2018 sp. zn. 25 Co 73/2017 vo výroku I. a vo výroku o trovách konania z r u š u j e a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra rozsudkom z 28. septembra 2016 č. k. 14 C 190/2014-121 v spojení s opravným uznesením z 20. októbra 2016 určil, že darovacia zmluva uzatvorená medzi žalovaným F.. Š. M. na strane obdarovaného a S.. F. L. a F.. Z.S. L. na strane darcov, predmetom ktorej je bezplatný prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam: parcela reg. C číslo XXXX/XX vo výmere 2 000 m², druh pozemku záhrady, parcela reg. C číslo XXXX/XX vo výmere 2 000 m², druh pozemku záhrady, zapísaných na LV č. XXXX kat. územie K. E., je voči žalobkyni MED - ART, spol. s r. o., IČO: 34 113 924, so sídlom Hornočermánska 4, 949 01 Nitra, právne neúčinná (výrok I.). Žalovanému priznal plnú náhradu trov konania (výrok II.). Z vykonaného dokazovania mal preukázané, že žalobkyňa má voči S.. F. L. vymáhateľnú pohľadávku, ktorá jej navyše bola priznaná v súdnom konaní platobným rozkazom. Medzi darujúcimi F.. Z. L. a S.. F. L. a obdarovaným F.. Š. M. bola uzatvorená 9. mája 2013 darovacia zmluva, v zmysle ktorej sa obdarovaný stal výlučným vlastníkom uvedených parciel. Poukázal na obsah pojmu „vymáhateľná pohľadávka“ aj v zmysle judikatúry (R 44/2001). Ďalej v konaní skúmal, či darovacou zmluvou došlo k takému zmenšeniu majetku dlžníka, že tento nestačil na uspokojenie veriteľovej pohľadávky, čo je podmienkou aktívnej legítimácie a musí existovať najneskôr v čase, keď súd rozhoduje o odporovacej žalobe. Nakoniec skúmal, či musel byť úmysel dlžníka ukrátiť predmetným úkonom veriteľa druhej strane známy a poukazom na vyhodnotenie vykonaného dokazovania dospel k záveru, že áno. Tiež bola dodržaná lehota pre odporovateľnosť právneho úkonu. O trovách konania

rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Nitre na odvolanie žalobkyne a žalovaného uznesením z 28. februára 2018 sp. zn. 25 Co 73/2017 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením zrušil a konanie zastavil (výrok I.). Odvolacie konanie o odvolaní žalobkyne proti napadnutému rozsudku z dôvodu jeho späťvzatia zastavil (výrok II.) a žiadnej zo strán nepriznal náhradu trov odvolacieho konania (výrok III.). Poukázal na to, že uznesením zo 7. decembra 2017 č. k. 31 OdK 196/2017-31, právoplatným 14. decembra 2017, zverejneným v Obchodnom registri pod pol. 237/2017 z 13. decembra 2017 Okresný súd Nitra vyhlásil konkurz na majetok dlžníka S.. F. L., ustanovil správcu, vyzval veriteľov, aby si svoje pohľadávky prihlásili u správcu, oddlžil dlžníka tak, že dlžníka zbavil všetkých dlhov, ktoré môžu byť uspokojené iba v tomto konkurze v rozsahu, v akom nebudú uspokojené v konkurze a dlhov, ktoré sú vylúčené z uspokojenia. Po zistení, že bol na majetok dlžníka vyhlásený konkurz, nemal dôvod na potvrdenie, či zmenu napadnutého rozhodnutia a mal za to, že bol odôvodnený postup podľa § 167e ods. 1 zákona o konkurze. Následne citoval § 166a písm. a/, § 166 b, § 167e ods. 1 zákona o konkurze. Uviedol, že v predmetnom konaní žalobkyňa, ktorá je veriteľom dlžníčky S.. F. L., voči žalovanému, uplatňuje odporovateľnosť právneho úkonu (darovacej zmluvy), z dôvodu neuhradenia jej pohľadávky, ktorú má voči dlžníčke a z dôvodu skrátenia jej majetku s tým, že po vyslovení neúčinnosti darovacej zmluvy voči veriteľovi, mohol v exekučnom konaní uplatniť svoju pohľadávku a prípadne ju uspokojiť i z darovanej nehnuteľnosti žalovanému. Vzhľadom na vyhlásenie konkurzu a oddĺženia dlžníčky súdom, nie je možné túto pohľadávku uspokojiť v rámci výkonu súdneho rozhodnutia, výkonu exekúcie. Táto pohľadávka žalobkyne môže byť už v tomto štádiu konania uspokojená iba v konkurze, veriteľ je oprávnený prihlásiť sa s predmetnou pohľadávkou do konkurzného konania. Pohľadávka veriteľa, žalobkyne, sa v tomto dôsledku stala nevymáhateľnou. Táto skutočnosť potom zakladá odôvodnené konštatovanie, spočívajúce v tvrdení, že pre vyslovenie neúčinnosti darovacej zmluvy voči žalobkyni neboli splnené zákonné podmienky. Keďže ustanovenie § 167e ods. 1 zákona o konkurze ukladá súdu bezodkladne konanie, v ktorom sa uplatňuje pohľadávka, ktorá môže byť uspokojená iba v konkurze, odvolací súd podľa jeho názoru nemal inú možnosť len konanie v danej veci zastaviť. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 256 ods. 1, 2 CSP.

3. Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podala dovolanie žalobkyňa, z obsahu ktorého možno vyvodiť, že proti jeho výroku č. I. (vo výroku II. bolo zastavené odvolacie konanie o odvolaní žalobkyne proti výroku súdu prvej inštancie, ktorým jej bola priznaná náhrada trov konania). Navrhla uznesenie v napadnutom rozsahu zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnila § 420 písm. f/ CSP, nakoľko súd nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Namietala, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nijako nezohľadnil § 166h ods. 1 zákona o konkurze, ktoré ustanovenie sa vzťahuje práve na predmetné konanie, v ktorom sa domáhala odporovateľnosti právneho úkonu, za účelom uspokojenia svojej pohľadávky, nakoľko takýmto odporovateľným právnym úkonom ušli predmetné nehnuteľnosti z majetku dlžníka. Ďalej poukázala na § 166g ods. 2 písm. h/ zákona o konkurze a dôvodovú správu k tomuto ustanoveniu. Podľa jej názoru nebola správna ani aplikácia § 167e ods. 1 zákona o konkurze odvolacím súdom, pretože toto upravuje povinnosť súdu bez zbytočného odkladu zastaviť konanie, v ktorom sa uplatňuje pohľadávka, ktorá môže byť uspokojená iba v konkurze podľa § 166a zákona o konkurze alebo sa považuje za nevymáhateľnú. V tomto súdnom konaní však pohľadávku neuplatňuje, ale sa domáha určenia neúčinnosti právneho úkonu a nie priamo uspokojenia predmetnej pohľadávky. Preto mala za to, že aplikované ustanovenie má za následok zmarenie práva na spravodlivý proces.

4. Žalovaný navrhol dovolanie z rozvedených dôvodov zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že uznesenie odvolacieho súdu treba zrušiť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421

CSP.

7. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. V danom prípade dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania, t. j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania.

10. V civilnom sporovom poriadku sú jednotlivé podmienky prípustnosti dovolania upravené nasledovne: v ustanoveniach § 420 až § 423 je upravený prípustný predmet, v ustanovení § 427 je stanovená lehota na podanie dovolania, v ustanovení § 428 sú stanovené náležitosti dovolania a v ustanovení § 424 až § 426 sú upravené osoby, ktoré sú oprávnené podať dovolanie.

11. Dovolací súd zistil, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) oprávnená osoba (§ 429 ods. 2 písm. a/ CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovoláním žalobkyňa napáda uznesenie odvolacieho súdu, ktorým zrušil napadnutý vyhovujúci rozsudok súdu prvej inštancie a konanie zastavil z dôvodu vyhlásenia konkurzu na dlžníka.

12. Dovolací súd aj posudzoval prípustnosť dovolania vyvodzovanú dovolateľkou z § 420 písm. f/ CSP.

13. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

14. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj judikát R 129/1999 a rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

15. Žalobkyňa namieta, že zastavením konania, pre ktorý postup neboli splnené zákonné podmienky, lebo odvolací súd nesprávne aplikoval § 167e ods. 1 zákona o konkurze a nezohľadnil ďalšie ním citované ustanovenia tohto zákona, došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/

CSP).

16. Podľa § 167e ods. 1 zákona o konkurze ak bol vyhlásený konkurz, súd bez zbytočného odkladu zastaví konanie, v ktorom sa uplatňuje pohľadávka, ktorá môže byť uspokojená iba v konkurze alebo sa považuje za nevymáhateľnú.

17. Podľa § 166h zákona o konkurze - podľa ods. 1 oddĺžením zostáva nedotknuté právo veriteľa, v rozsahu svojej pôvodnej pohľadávky domáhať sa podľa Občianskeho zákonníka jej uspokojenia z toho, čo odporovateľným právny úkon ušlo z dlžníkovho majetku, a to aj vtedy, ak pohľadávka veriteľa je premlčaná, nevymáhateľná alebo nevykonateľná a podľa ods. 2 oddĺžením zostáva nedotknuté právo veriteľa v rozsahu svojej pôvodnej pohľadávky domáhať sa odporovateľnosti právneho úkonu, ktorým bolo zriadené záložné právo, vecné bremeno alebo iná ťarcha na majetku dlžníka.

18. Odvolací súd svoje rozhodnutie o zrušení rozsudku súdu prvej inštancie a zastavení konania odôvodnil poukazom na zistenie, že uznesením Okresného súdu Nitre zo 7. decembra 2017 č. k. 31 Odk 196/2017-31, právoplatným 14. decembra 2017 a zverejnením v Obchodnom vestníku pod pol. 237/2017 vyhlásil konkurz na majetok dlžníčky S.. F. L.H., ustanovil správcu a vyzval veriteľov, aby si svoje pohľadávky u neho prihlásili, oddĺžil dlžníčku tak, že ju zbavil všetkých dlhov, ktoré môžu byť uspokojené iba v tomto konkurze v rozsahu, akým nebudú uspokojené v konkurze a dlhov, ktoré sú vylúčené z exekúcie, na ktorú situáciu aplikoval § 167e ods. 1 zákona o konkurze.

19. Je nepochybné, že žalobkyňa sa v predmetnom konaní domáhala určenia neúčinnosti konkrétneho právneho úkonu (darovacej zmluvy) z dôvodu, že týmto ušiel majetok dlžníčky, z ktorého mohla byť uspokojená vymáhateľná pohľadávka, priznaná jej voči dlžníčke v súdnom konaní. V predmetnom konaní neuplatňovala svoju pohľadávku voči dlžníčke S.. F. L., na majetok ktorej bol vyhlásený konkurz a ktorá nebola ani stranou daného sporu. Odvolací súd teda zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a zastavil konanie bez toho, aby sa dôsledne vysporiadal s odôvodnenosťou aplikácie § 167e ods. 1 zákona o konkurze, ktorý ukladá súdu zastaviť konanie, „v ktorom sa uplatňuje pohľadávka“, na dané konanie, v ktorom žalobkyňa neuplatňuje pohľadávku voči dlžníčke S.. F. L. (voči majetku ktorej bol vyhlásený konkurz), ale sa domáha určenia neúčinnosti právneho úkonu a druhou stranou sporu - žalovaným - je F.. Š. M..

20. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia nijako nevysporiadal ani s dopadom aplikácie ustanovenia § 166h zákona o konkurze, na daný spor pričom dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje aj na dôvodovú správu k zákonu č. 377/2016 Z.z., ktorým bol novelizovaný zákon o konkurze, v ktorej sa uvádza: „upravuje sa existencia odporovacieho práva veriteľa ako následok oddĺženia. Ak by pred oddĺžením došlo k prevodu majetku dlžníka v úmysle ukrátiť veriteľa, právo odporovať takémuto právny úkonu v dôsledku oddĺženia nie je dotknuté. Na tento účel je pôvodná pohľadávka nedotknutá oddĺžením. Odporovacie právo sa uplatňuje voči osobe, ktorá mala z úkonu dlžníka prospech. Popri odporovateľnosti má veriteľ však k dispozícii aj žalobu o zrušenie oddĺženia pre nepoctivý zámer, keďže uskutočnenie odporovateľného právneho úkonu sa skutkovo môže prekrývať práve s nepoctivým zámerom dlžníka“, na čo poukázala aj žalobkyňa v dovolaní.

21. Tým, že odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým vyhovel žalobe, a zastavil konanie bez vysporiadania sa s uvedenými skutočnosťami, porušil právo žalobkyne na spravodlivý proces a zaťažil svoje konanie vadou podľa § 420 písm. f/ CSP.

22. Vzhľadom na uvedené dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 CSP).

23. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.